

Doelgroeponderzoek Senioren 65 jaar en ouder

Inhoudsopgave

Conclusies en aanbevelingen	2
Achtergrond en methode	9
Resultaten	
Hobby's en leesgedrag	12
Bibliotheekbezoek	17
Behoeftes senioren	22
Bekendheid diensten	25
Belang van de bibliotheek	27
Communicatie	30
Ouder worden in het algemeen	33
Bijlagen	36

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies en aanbevelingen (1)

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Hoe kan de bibliotheek (nog) aantrekkelijker worden voor senioren (65+)?

Senioren lezen regelmatig of helemaal geen boeken. Een derde leest (ook) e-books.

Senioren besteden hun tijd het liefst aan internetten (tweederde). Lezen staat, samen met televisie kijken op een tweede plek (60%).

Als het gaat om lezen, noemen mannen vaker kranten lezen en vrouwen vaker boeken of tijdschriften lezen. Bijna de helft van de senioren leest minstens eens per week een boek, maar ook een kwart leest (bijna) nooit boeken. Lezende senioren lezen voornamelijk papieren boeken in normale lettergrootte (86%), een derde leest (ook) e-books.

Senioren lezen voornamelijk de genres spanning en avontuur (46%, mannen vaker dan vrouwen) en romantiek (19%, vrouwen vaker dan mannen).

Ruim een derde van de senioren bezoekt weleens een bibliotheek, vooral om te lenen. Niet-bezoekers hebben er geen behoefte aan, zijn niet mobiel meer of vinden de bibliotheek te ver weg. Toch vinden senioren het van belang dat de bibliotheek er is en zijn bezoekers blij dat ze dankzij de bibliotheek (meer) onder de mensen zijn.

Iets meer dan een derde van de senioren (38%) bezoekt de bibliotheek weleens, een derde is ook daadwerkelijk lid. Veruit de belangrijkste reden om de bibliotheek te bezoeken is het lenen van boeken of andere materialen (88%). Ook noemen senioren het zoeken van informatie (26%) en het gebruik van de leestafel (21%). Niet-leden bezoeken de bibliotheek vaker dan leden voor de sociale contacten, om gebruik te maken van de leestafel en/of informatie te zoeken.

Senioren die de bibliotheek niet bezoeken, geven aan dat ze de bibliotheek niet nodig hebben en op een andere manier aan boeken en informatie komen (48%). Op afstand gevolgd door de redenen dat ze niet van lezen houden (18%), dat ze niet mobiel meer zijn (8%, onder 75+ is dit 16%), dat er geen bibliotheek in de buurt is (8%) en dat het abonnement te duur is (8%).

Ook noemen sommige senioren specifiek dat ze alleen e-books lezen en daar de bibliotheek niet voor nodig hebben.

Een zeer beperkt aandeel senioren geeft aan de bibliotheek niet te bezoeken omdat ze niet goed meer kunnen lezen. Senioren die dit wel aangeven, kennen in geen van de gevallen Bibliotheekservice Passend Lezen.

Maak bibliotheekmedewerkers ervan bewust dat zij senioren die bijvoorbeeld gebruik maken van grote letterboeken, kunnen wijzen op het bestaan van Bibliotheekservice Passend Lezen, de streamingsservice van de KB en het bestaan van andere aanbieders op dit gebied.

Conclusies en aanbevelingen (1)

Senioren staan over het algemeen positief tegenover de bibliotheek. Vooral omdat ze er onder de mensen kunnen zijn en omdat ze het goed vinden dat boeken voor iedereen toegankelijk zijn op deze manier. Senioren die wat minder positief staan tegenover de bibliotheek, geven onder andere aan dat ze niet (meer) lezen en dat de bibliotheek te ver weg is.

Ook vinden senioren het over het algemeen belangrijk dat de bibliotheek er is, zelfs onder de niet-bezoekers ziet twee derde het belang van de bibliotheek in.

De persoonlijke waarde van de bibliotheek zit hem voor senioren die de bibliotheek bezoeken vooral in het opdoen van kennis (60%), het besparen van geld (42%) en het onder de mensen zijn (37%, vooral 64-75-jarigen). 13% van de senioren die de bibliotheek bezoeken, geeft aan zich minder eenzaam te hebben gevoeld dankzij de bibliotheek.

Tablet café en boek aan huis service nog relatief onbekende diensten onder senioren, echter wel behoefte aan.

Driekwart van de senioren weet dat de bibliotheek een leestafel biedt. Ook de collecties grote letterboeken en luisterboeken zijn relatief bekend. Het minst bekend zijn de computercursussen, informatieve bijeenkomsten, leesclubs, boek aan huis service (bekend bij een kwart), het tabletcafé (bekend bij 17%) en muziek(voorstellingen) (8%).

Bij de vraag naar de behoeften komt bij de spontane opmerkingen naar voren dat er onder senioren behoefte is aan een bibliotheek dichtbij en een goedkoper abonnement voor senioren. Bij de gesloten vraag geven zeven op de tien senioren aan geen behoefte te hebben (vaker) naar de bibliotheek te gaan. De meest genoemde behoeften zijn het kunnen volgen van cursussen over iPads/computers en de mogelijkheid om anderen te ontmoeten.

Biedt korting aan minder draagkrachtige 65+-ers op het abonnement. Dit kan niet-leden overhalen een abonnement op de bibliotheek af te sluiten.

De bibliotheek Hilversum biedt, naast de Bibliotheek aan Huis, ook de Senver-bus, die oudere bibliotheekleden komt ophalen om naar de bibliotheek te gaan. <http://www.senver.nl/senver-bus/>

Conclusies en aanbevelingen (2)

Beste manieren om diensten onder de aandacht te brengen zijn de huis aan huis folder en de lokale krant.

Senioren geven aan het best bereikt te kunnen worden via de huis aan huis folder en de lokale krant. Dit geldt zowel voor huidige bibliotheekbezoekers als voor de senioren die de bibliotheek nog niet bezoeken.

De vaak al bestaande boek aan huis service en tablet cafés zijn relatief onbekend, maar voorzien in een behoefte onder senioren. Het is daarom van belang deze diensten nog meer onder de aandacht te brengen onder senioren. Noem daarbij ook dat de bibliotheek een plek is om anderen te ontmoeten en om informatie te zoeken, dit zijn dingen die senioren zoeken in de bibliotheek.

Gebruik voor de communicatie bij voorkeur huis aan huis folders, de lokale krant of sociale media.

Uit de presentatie op de BiebPanel bijeenkomst kwam naar voren dat het beter is om geen stockfoto's te gebruiken in de communicatie naar senioren.

65+-ers worden het liefst 'senior' genoemd.

De term 'senior' is onder 65+-ers de meest geaccepteerde benaming (driekwart). De termen 'oudje', 'oude van dagen' en 'bejaarde' worden minder gewaardeerd. Toch geven veel senioren aan liever geen aparte benaming te hebben, omdat ze zich nog niet oud voelen. Vooral de toon waarop ze aangesproken worden, is van belang.

Senioren geven aan dat hun leeftijd met zich meebrengt dat ze zich minder aantrekken van anderen (63%), beter kunnen relativeren (55%), meer rust hebben (52%), minder aan status hechten (52%) en milder worden (50%).

Het fijne aan ouder worden is volgens senioren dat ze nu de tijd hebben om de dingen te doen die ze leuk vinden en dat er niet zoveel meer 'moet'. 75+-ers geven ook vaak aan dat er niets leuk is aan ouder worden, omdat ze vooral lichamelijke klachten krijgen en minder goed uit de voeten kunnen.

Mocht er in de communicatie of op de website specifiek worden gericht op senioren, noem dit onderdeel dan ook 'senioren', aangezien dit de meest geaccepteerde term is voor oudere mensen.

Meer informatie

Enkele voorbeelden van bibliotheken die al activiteiten hebben die gericht zijn op senioren zijn onder meer:

De bibliotheek IJmond Noord organiseert wekelijks een lonkende leestafel voor senioren.

<https://www.bibliotheekijmondnoord.nl/speciaal-voor/lonkende-leestafel/de-lonkende-leestafel-gaat-van-start-.html>

De bibliotheek Veluwezoom heeft een denktank van ouderen. De bibliotheek discussieert met ouderen over het aanbod voor ouderen.

<https://www.bibliotheekveluwezoom.nl/volwassenen/tijd-voor-verzilveren.html>

De OBA heeft op hun website een apart deel voor senioren met veel informatie: <https://www.oba.nl/service/Senioren.html>.

Ook Idea heeft dit: <https://bibliotheek.ideacultuur.nl/speciaal-voor/senioren>

De OBA, bibliotheek Rotterdam, Utrecht en Den Haag maken deel uit van het project 'Ouderen in de wijk'.

https://www.oba.nl/dam/bestanden/ouderen_id_wijk_def1.pdf.

De bibliotheek Hilversum biedt, naast de Bibliotheek aan Huis, ook de Senver-bus, die oudere bibliotheekleden komt ophalen om naar de bibliotheek te gaan. <http://www.senver.nl/senver-bus/>

Bibliotheek De Kempen biedt onder andere een dementheek. <https://www.bibliotheekdekempen.nl/dementheek.html>

Een bericht over senioren en social media gebruik:

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/52/steeds-meer-ouderen-op-sociale-media>

Volgens een rapport van de ING liggen er kansen bij de vergrijzing

https://www.ing.nl/media/ING_EBZ_vergrijzing-als-kans_tcm162-113597.pdf

Op YouTube staat een filmpje van Bibliotheekservice Passend Lezen waarin ze uitleggen wat ze doen en wat passend lezen in de bibliotheek inhoudt:

https://www.youtube.com/watch?v=W1d4X1_IXII

Onderzoek KB ‘ouderen en de bibliotheek’

De KB liet in 2015 een kwalitatief onderzoek uitvoeren onder senioren van 75 jaar en ouder, uitgevoerd door Stichting GetOud. De belangrijkste conclusies hiervan waren:

- Het leesgedrag van ouderen is veranderd. Ze hebben meer tijd om te lezen en oriënteren zich ook op andere genres. Ook vormt het lezen een belangrijke vorm van invulling voor de soms lange dagen. Ze lezen in beperkte mate op e-readers, de beleving van het lezen op papier wordt meer gewaardeerd.
- Als het gaat om de betekenis van de Bibliotheek dan speelt deze in het leven van de ene oudere geen rol en is ze voor de andere oudere figuurlijk van levensbelang.
- Dat ouderen gebruikmaken van de Bibliotheek, wil niet altijd zeggen dat ze ook lid zijn. Deze doelgroep bestaat uit zowel gebruikers als bezoekers; de Bibliotheek biedt hun sociaal contact en een belangrijke vorm van tijdverdrijf.
- Van de oudere niet-gebruikers geeft een aantal aan wel naar de Bibliotheek te willen, maar geen reden te zien voor een bezoek. Ze ervaren een drempel of komen simpelweg niet op het idee om de Bibliotheek te bezoeken. Bij de niet-gebruikers die niet komen vanwege beperkte mobiliteit, is de boek-aan-huis-dienst grotendeels onbekend.
- Voor 32% van de 75-plussers is mobiliteit een beperkende factor, met name het vervoer naar de Bibliotheek is een probleem. Daarnaast zou het voor hen helpen als de Bibliotheek meer krukjes plaatst en de planken iets kantelt. Voor meerdere ouderen speelt het afgenomen energieniveau een rol. Ook vinden sommige ouderen het lastig om toe te geven dat ze met een beperking te maken hebben, waardoor ze de stap naar bijvoorbeeld grootletterboeken niet durven te zetten.
- Ouderen zijn vaak onbekend met de Bibliotheek en het geboden aanbod. Daardoor hebben veel niet-leden geen of een gebrekkig beeld van de Bibliotheek. Daar komt bij dat de Bibliotheek voor de ouderen weinig zichtbaar is in haar uitingen. Er zou meer reclame gemaakt kunnen worden en de profilering kan veel beter

Het online rapport in te zien via

https://www.kb.nl/sites/default/files/docs/publicatie_ouderen_en_de_bibliotheek.pdf

De conclusies van het BiebPanel doelgroep onderzoek bevestigen de conclusies uit dit kwalitatieve onderzoek en geven meer kwantitatieve informatie. De combinatie van beide onderzoeken schept een goed beeld van de doelgroep senioren.

Achtergrondgegevens vanuit presentatie GetOud

GetOud heeft een presentatie gegeven tijdens onze BiebPanel bijeenkomst van mei 2018. Hierin kwamen de volgende trends met betrekking tot senioren aan bod:

- Het aantal 75+-ers in Nederland stijgt van 8% in 2018 naar ca. 16% in 2045.
- Het percentage vrouwen neemt toe naarmate de leeftijd van de bevolking toeneemt.
- Nog maar 11% van de 75-plussers woont in een verzorgings- of verpleeghuis.
- 75-plussers zijn relatief vaak lager opgeleid: 58% is laag opgeleid, onder vrouwen van 75 jaar en ouder is dit zelfs 68%.
- 32% van de 75-plussers heeft een hulpmiddel bij het lopen.
- 20% van de 65+ huishoudens heeft geen of negatief eigen vermogen, de rijkste 10% van de oudere huishoudens heeft de helft van het vermogen van de totale groep in handen.
- De eenzaamheid onder senioren is relatief hoog en neemt toe naarmate de leeftijd hoger wordt. Zo geeft ongeveer 55% van de 65-74 jarigen aan zich eenzaam of zeer eenzaam te voelen. Onder 85+-ers is dit ongeveer driekwart (<https://www.volksgezondheidszorg.info/onderwerp/eenzaamheid/cijfers-context/huidige-situatie#node-eenzaamheid-naar-leeftijd>).

65-PLUSSERS EN DE BIBLIOTHEEK

Ruim een derde van de senioren bezoekt wel eens een bibliotheek, voornamelijk om materialen te lenen. De hoofdreden om de bibliotheek niet te bezoeken is dat senioren aangeven de bibliotheek niet nodig te hebben. Sommigen geven aan dat zij niet van lezen houden of zijn niet mobiel meer, vinden de bibliotheek te ver weg of te duur. Belangrijke behoeftes waarin de bibliotheek kan voorzien, zijn de mogelijkheid om een cursus te volgen over iPads/computers en om anderen te ontmoeten. Veel senioren weten niet dat de bibliotheek een boek aan huis service en een tablecaffé biedt; het is dan ook van belang hierover te communiceren.

BEKENDHEID DIENSTEN

Welke diensten denkt u dat de bibliotheek aanbiedt? Top 3.

72%

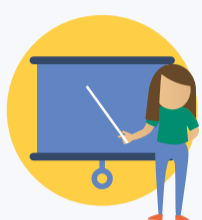
Leestafel voor kranten, tijdschriften en boeken

58% Grote letterboeken

56% Luisterboeken en gesproken boeken

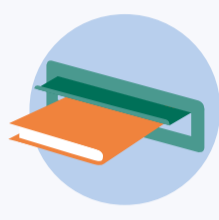
Bottom 5.

25% Informatieve bijeenkomsten

24% Leesclubs

23% Boek aan huis service

17% Inloopsprekuren over tablets

8% Muziek (voorstellingen)

GEBRUIK BIBLIOTHEEK

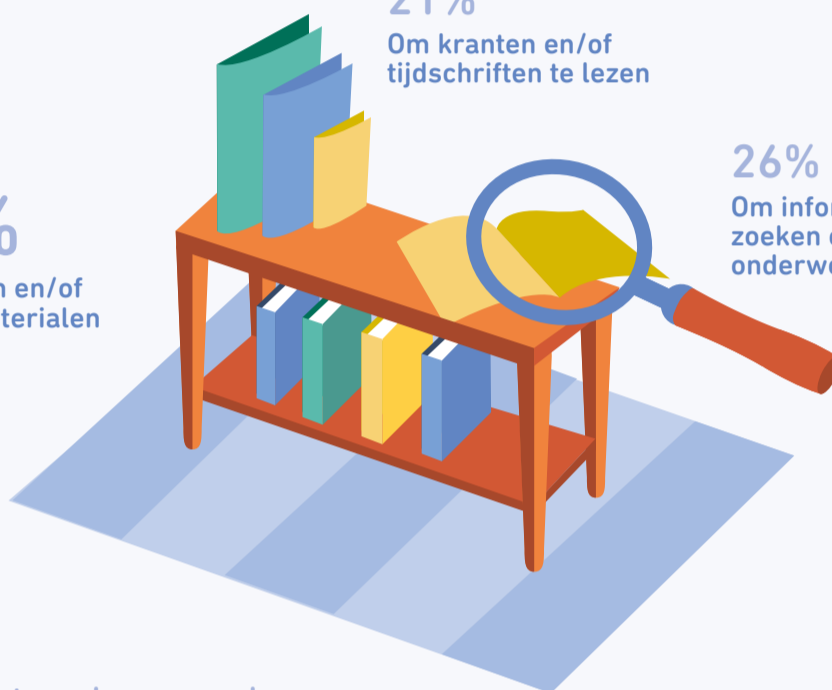
Wat zijn de belangrijkste redenen om de bibliotheek te bezoeken? Top 3.

88%

Om boeken en/of andere materialen te lenen

21% Om kranten en/of tijdschriften te lezen

26% Om informatie te zoeken over bepaalde onderwerpen

Wat zijn de belangrijkste redenen om de bibliotheek niet te bezoeken? Top 5.

48% Ik heb het niet nodig

18% Ik houd niet van lezen

8% Ik ben niet mobiel meer

8% Geen bibliotheek in de buurt

8% Het is te duur

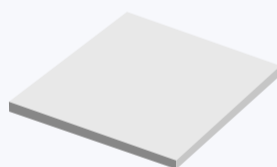
BEHOEFTE

Door welke diensten zou u (nog) vaker naar de bibliotheek gaan?

“Veel goedkoper voor AOW-ers. Moest na 42 jaar mijn lidmaatschap opzeggen omdat ik het niet meer kon betalen.”

“Dichterbij. Was vroeger zo, toen kwam ik er veel.”

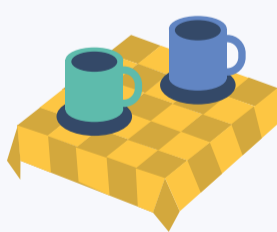
“Gezelligheid, mensen ontmoeten.”

71% Geen van de genoemde diensten

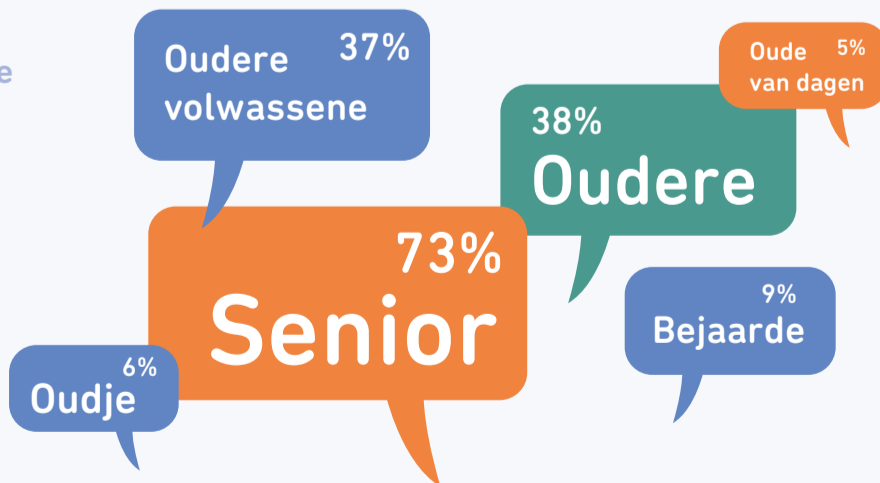
13% Het volgen van cursussen over iPads/computers

12% De mogelijkheid om mensen te ontmoeten

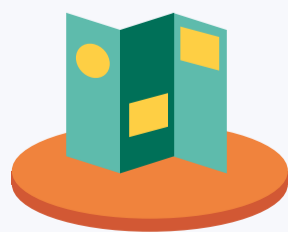
COMMUNICATIE

Hoe vindt u de volgende benamingen voor oudere mensen klinken? % (heel) positief

Hoe zou de bibliotheek u het beste kunnen bereiken? Top 3.

35% Via een huis aan huis folder

35% Via de lokale krant

31% Via de website van de bibliotheek

Het onderzoek is in mei 2018 uitgevoerd door ProBiblio in samenwerking met Ruigrok NetPanel. Aan het onderzoek hebben 655 ouderen in de leeftijd van 65 jaar en ouder uit heel Nederland deelgenomen. Zowel leden als niet-leden. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ingrid Balijon, onderzoeksadviseur (onderzoek@probiblio.nl).

Achtergrond en methode

Over het onderzoek

Achtergrond

ProBiblio heeft in 2009 BiebPanel opgericht, een onderzoeksplatform speciaal ontwikkeld voor de bibliotheekbranche. Bibliotheekleden kunnen lid worden van BiebPanel en ontvangen als deelnemer 4 maal per jaar een vragenlijst over verschillende onderwerpen. Vanaf 2017 ontvangen BiebPanelleden twee keer per jaar een uitnodiging voor een flitspeiling (een kort onderzoek over een actueel onderwerp) en twee keer per jaar een uitnodiging voor een regulier uitgebreid onderzoek. Daarnaast vinden er twee landelijke doelgroeponderzoeken plaats. Dit rapport toont de resultaten van het eerste doelgroeponderzoek van 2018.

Doelgroeponderzoek 65 jaar en ouder

In het eerste doelgroeponderzoek van 2018 staan senioren van 65 jaar en ouder centraal. We kijken hierbij naar de tijdsbesteding (hoofdstuk 1), bibliotheekbezoek (hoofdstuk 2), behoeftes met betrekking tot de bibliotheek (hoofdstuk 3), aanbod van de bibliotheek (hoofdstuk 4), belang van de bibliotheek (hoofdstuk 5) en ouder worden in het algemeen (hoofdstuk 6).

Onderzoeksvraag

Hoe kan de bibliotheek nog aantrekkelijker worden voor senioren (65+)?

Deze hoofdvraag valt uiteen in de volgende subvragen:

- Wat is de bekendheid van de verschillende diensten van de bibliotheek onder senioren?
- Waarom maken senioren wel / geen gebruik van de bibliotheek?
- Wat zijn de behoeftes van senioren op het gebied van de diensten van de bibliotheek?
- Hoe belangrijk vinden senioren de bibliotheek?
- Wat vinden senioren van de (dienstverlening van) de bibliotheek?
- Hoe kunnen bibliotheken senioren het best bereiken?

Over het onderzoek

Methode

In 2015 heeft de Koninklijke Bibliotheek een kwalitatief onderzoek laten uitvoeren onder de doelgroep 75 jaar en ouder. Een aanbeveling in dit onderzoek was om ook een kwantitatief onderzoek onder deze doelgroep uit te voeren. Het aantal 75+-ers in de landelijke panels is echter beperkt en de methode heeft beperkingen bij deze doelgroep: de laag opgeleide vrouwelijke 75+-er is hierin niet veel vertegenwoordigd. Toch hebben we ervoor gekozen dit onderzoek uit te voeren, zij het onder de doelgroep 65+ met een voldoende groot aantal 75+-ers in de steekproef.

Het kwantitatieve onderzoek is online uitgevoerd. De doelgroep voor dit onderzoek bestaat uit senioren van 65 jaar en ouder. De steekproef is representatief voor Nederlanders 65 jaar en ouder naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. In totaal hebben 655 senioren de vragenlijst helemaal ingevuld.

Veldwerkperiode

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden van 16 mei t/m 23 mei 2018.

Leeswijzer rapport

In dit rapport noemen wij de deelnemers aan het onderzoek 'senioren'. De antwoorden op de open vragen zijn op een kwalitatieve wijze geanalyseerd. Hierbij kijken we naar inhoudelijke redenen, geïllustreerd door relevante quotes. Deze hebben we in de rapportage cursief weergegeven. De verschillen tussen subgroepen hebben we getoetst op significantie. De percentages in het rapport zijn afgerond. Daardoor kan het totaal incidenteel optellen tot meer of minder dan 100%.

In de bijlage hebben we een uitgebreide onderzoeksverantwoording opgenomen, hierin staat meer informatie over de steekproef en het onderzoek. Ook de gebruikte vragenlijst, de tabellen en een uitdraai van alle antwoorden op de open vragen zijn bijgevoegd.

1. Hobby's en leesgedrag

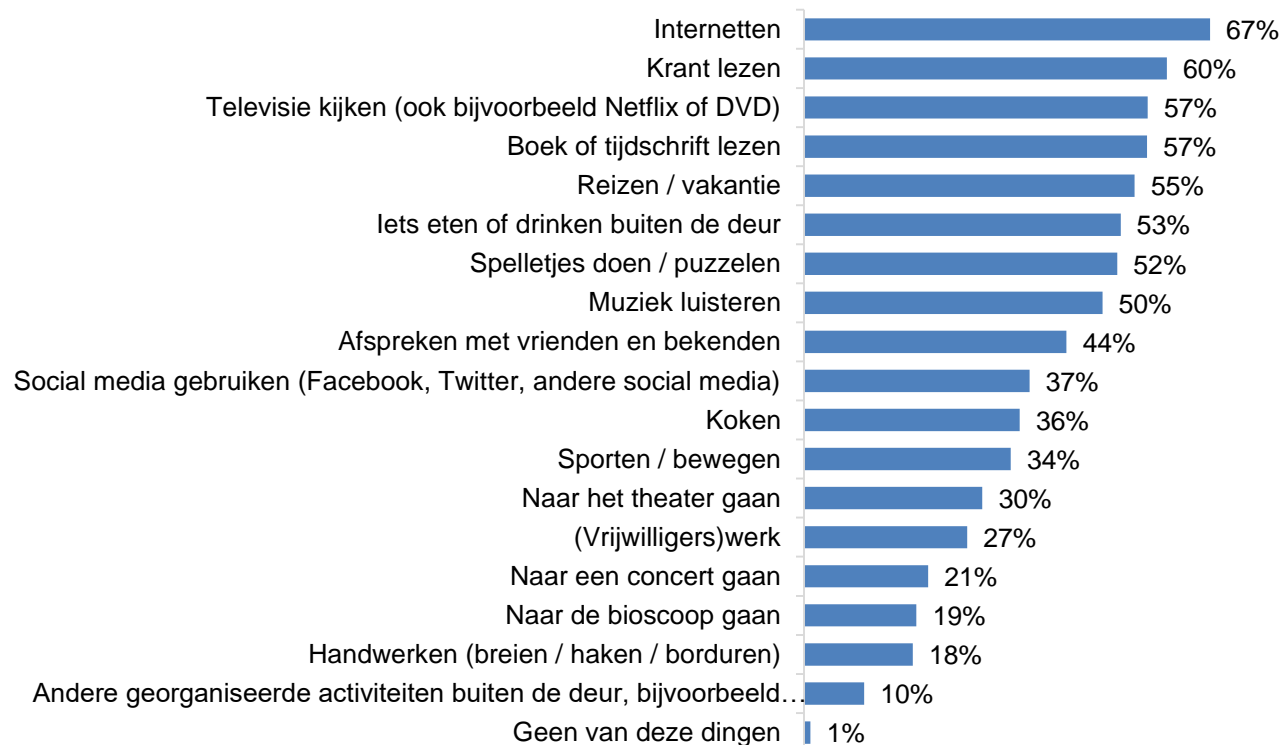
1.1 Senioren besteden hun tijd het liefst aan internetten, lezen, televisie kijken, reizen/vakantie, iets eten of drinken buiten de deur, spelletjes doen of muziek luisteren.

75+-ers noemen minder vaak dan 65-74 jarigen activiteiten buitenshuis, zoals sporten/bewegen, een bezoek aan de bioscoop, het theater, een concert, afspreken met vrienden, vrijwilligerswerk en/of iets eten of drinken buiten de deur. Daarnaast noemen 75+-ers minder vaak internetten. Boeken/tijdschriften lezen wordt vaker genoemd door vrouwen, hoger opgeleiden en door bibliotheekleden. Senioren die lezen, noemen ook veel andere activiteiten vaker dan senioren die niet lezen. In stedelijke gebieden noemen senioren vaker internetten en minder vaak vrijwilligerswerk dan in minder stedelijke gebieden.

Welke van de volgende dingen doet u graag?

Meer antwoorden mogelijk

Basis: allen (n=655)

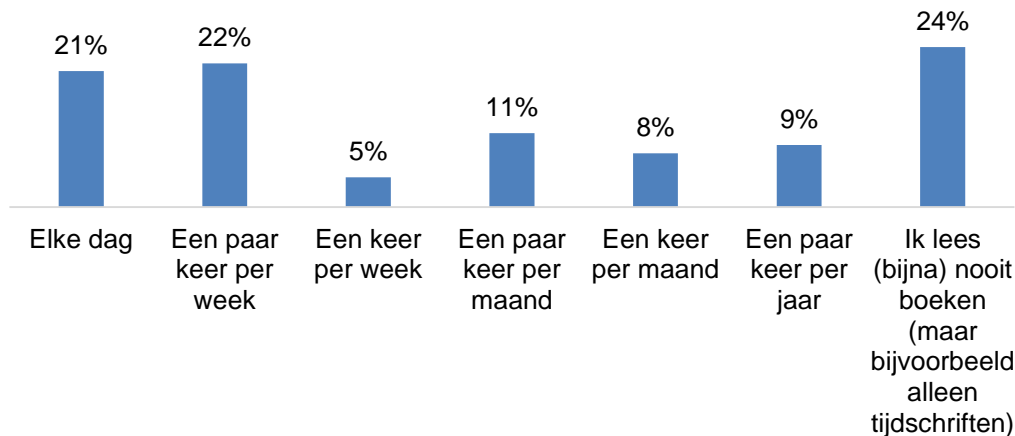

1.2 Bijna de helft van de senioren leest minstens eens per week een boek. Een kwart leest (bijna) nooit boeken. Senioren die boeken lezen, halen ze vooral bij de boekwinkel, bibliotheek of krijgen ze cadeau.

Vrouwen lezen vaker boeken dan mannen en ook bibliotheekleden en hoger opgeleiden zijn frequente boeklezers. Senioren van 65-74 jaar kopen boeker vaker online, terwijl 75+-ers de boeken vaker als cadeau ontvangen. Hoger opgeleiden kopen vaker boeken dan lager opgeleiden, zowel in een boekwinkel als online. Frequente boeklezers halen de boeken ongeveer even vaak uit de boekwinkel als bij de bibliotheek vandaan.

Hoe vaak leest u een boek?

Basis: allen (n=655)

Als u een boek leest, waar haalt u (of iemand anders voor u) dan uw boek vandaan?

Meer antwoorden mogelijk

Basis: indien men weleens een boek leest (n=496)

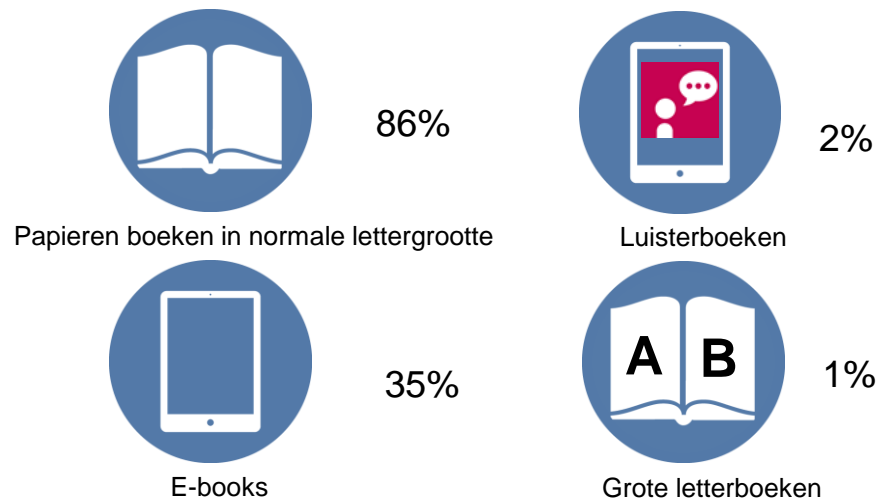
1.3 De meeste senioren lezen papieren boeken in normale lettergrootte; één op de drie leest (ook) e-books.

Frequente lezers lezen vaker e-books dan niet-frequente lezers. Leden van de bibliotheek lezen vaker dan niet-leden papieren boeken. Grote letterboeken worden alleen (en dan nog in beperkte mate) gelezen door 75+-ers.

Wat voor soort boeken leest u?

Meer antwoorden mogelijk

Basis: Indien men wel eens een boek leest (n=496)

* 2% anders, namelijk

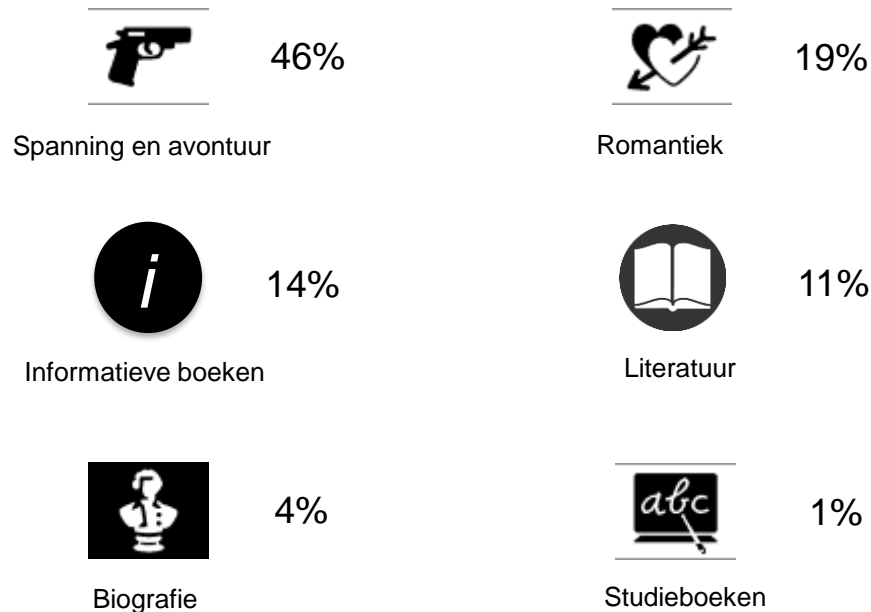
1.4 Het meest gelezen genre boeken onder senioren is spanning en avontuur, gelezen door bijna de helft van de lezende senioren. Op afstand volgt romantiek, gelezen door één op de vijf.

Spanning en avontuur en informatieve boeken worden vaker gelezen door mannen dan door vrouwen, vrouwen lezen vaker dan mannen romantiek en literatuur. Ook wordt romantiek vaker gelezen door lager opgeleiden, terwijl literatuur vaker wordt gelezen door hoger opgeleide senioren. Frequente lezers lezen relatief vaak literatuur, terwijl niet-frequent lezers vaker informatieve boeken lezen.

Welk genre boeken leest u het meest?

Eén antwoord mogelijk

Basis: Indien men wel eens een boek leest (n=496)

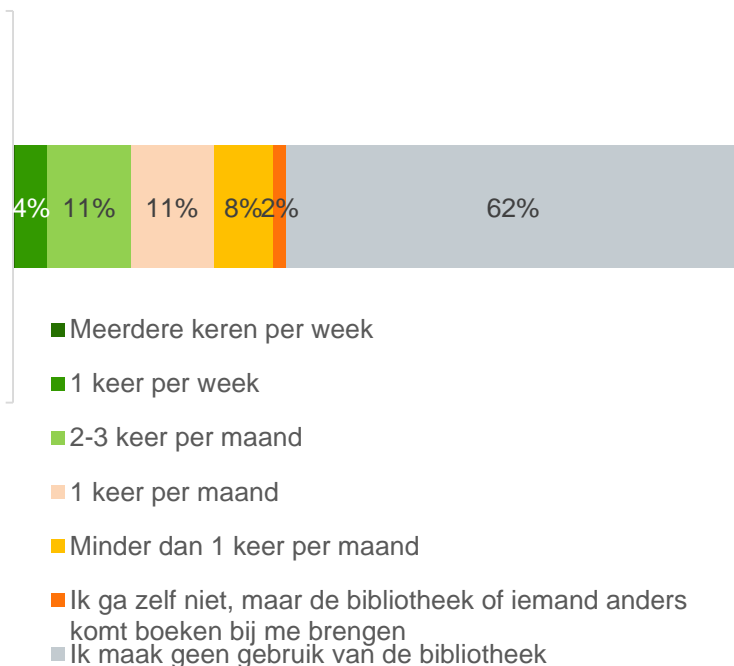
2. Bibliotheekbezoek

2.1 Een kwart van de senioren bezoekt de bibliotheek minstens één keer per maand. Zij doen dit vooral om boeken of andere materialen te lenen. Zes op de tien senioren maken geen gebruik van de bibliotheek.

Hoger opgeleide senioren bezoeken de bibliotheek vaker dan lager opgeleide senioren. 7% van de niet-leden bezoekt de bibliotheek weleens. Zij gebruiken de bibliotheek het meest om informatie te zoeken en ook vaker dan leden om gebruik te maken van de leestafel en voor de sociale contacten. Mannen komen er vaker voor de leestafel en om informatie op te zoeken dan vrouwen. Hoger en middelbaar opgeleide senioren gebruiken de bibliotheek vaker dan lager opgeleide senioren om activiteiten bij te wonen. In het zuiden en oosten gebruiken senioren de bibliotheek vaker dan elders om koffie/thee te drinken. De leestafel is in het oosten nauwelijks een bezoekreden.

Hoe vaak gaat u naar de bibliotheek?

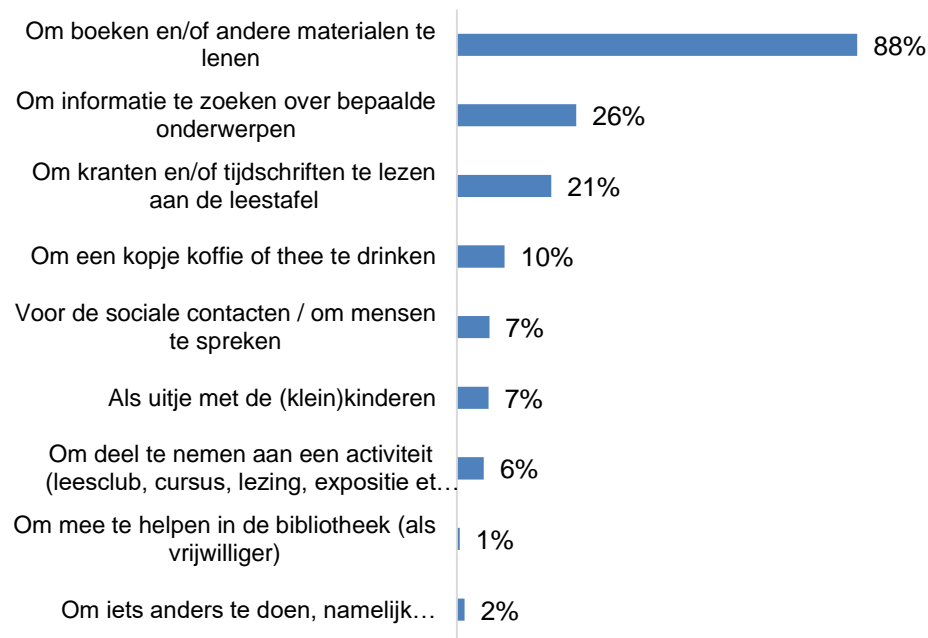
Basis: allen (n=655)

Als u de bibliotheek bezoekt, waarvoor gaat u dan naar de bibliotheek?

Meer antwoorden mogelijk

Basis: indien men de bibliotheek weleens bezoekt (n=235)

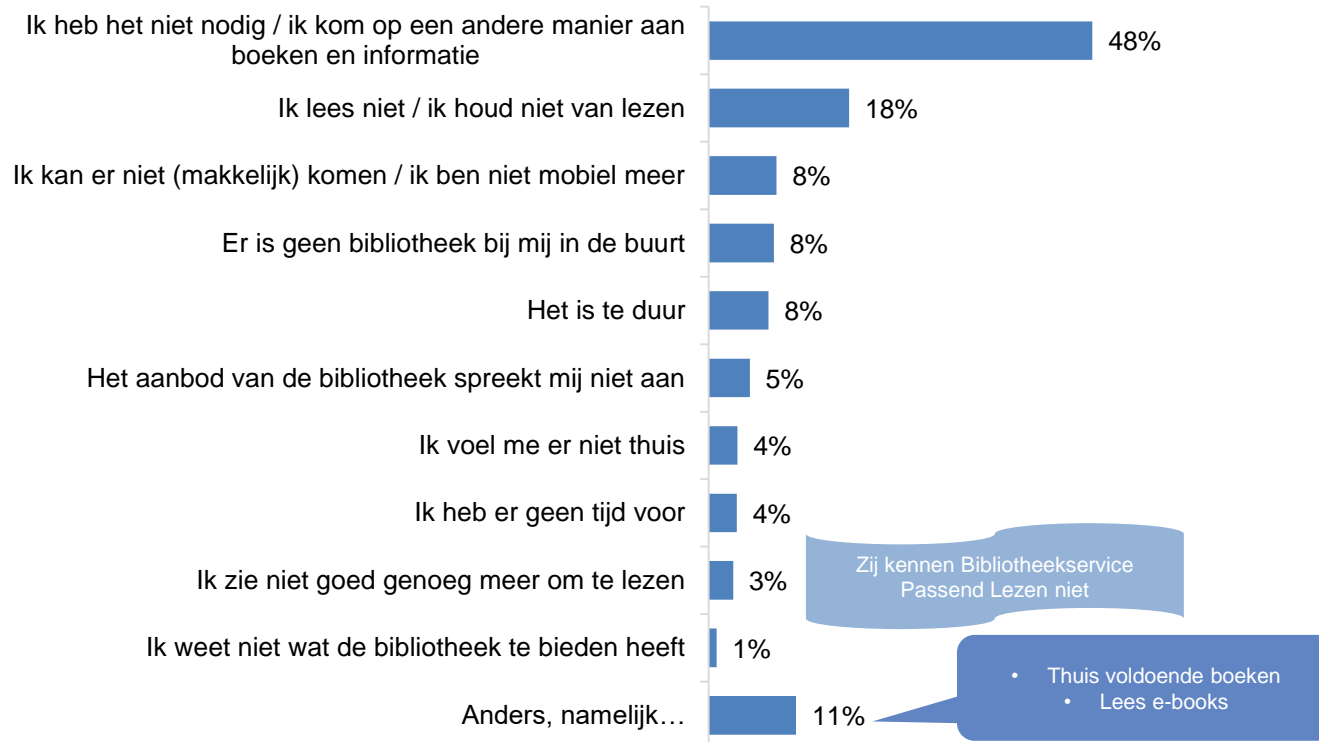
2.2 Belangrijkste reden om de bibliotheek niet te bezoeken is dat men andere manieren heeft om aan boeken/informatie te komen. Op afstand gevolgd door de reden dat men niet leest of niet houdt van lezen.

Gebrek aan tijd speelt voor senioren geen rol. Mannen geven vaker dan vrouwen als reden aan dat ze niet lezen. Vrouwen en 75+-ers hebben vaker als reden dat ze lichamelijke klachten hebben waardoor ze de bibliotheek niet kunnen bezoeken, zoals niet goed meer kunnen zien of niet goed meer ter been zijn. Onder de 75+-ers geeft 16% aan niet meer mobiel te zijn, onder 65-74-jarigen is dit slechts 4%. Lager opgeleide senioren geven vaker dan anderen als reden dat ze niet van lezen houden.

Waarom gaat u (bijna) niet naar de bibliotheek?

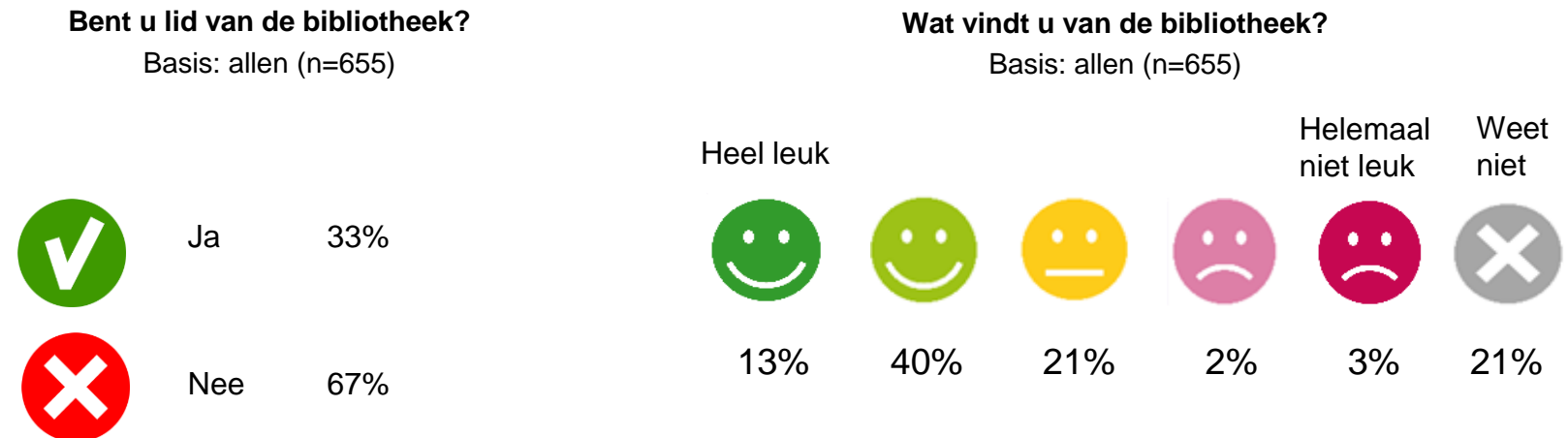
Meer antwoorden mogelijk

Basis: indien men de bibliotheek bijna nooit bezoekt of iemand anders de boeken komt brengen (n=420)

2.3 Een derde van de senioren is lid van de bibliotheek. Eén op de vijf heeft geen oordeel over de bibliotheek, de rest is overwegend positief of neutraal.

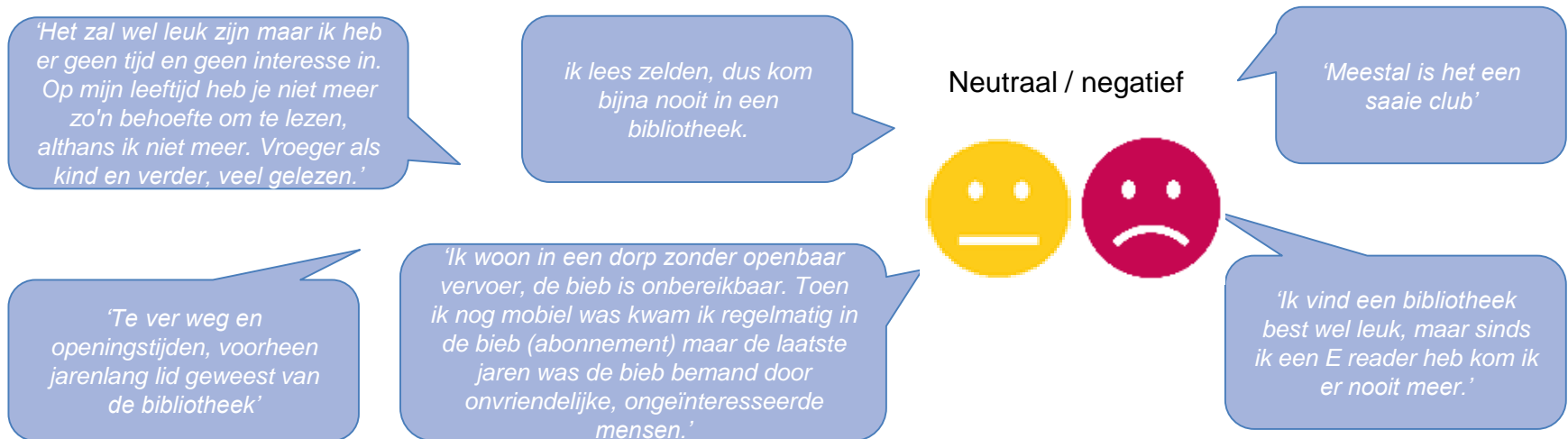
Hoger opgeleide senioren zijn vaker lid van de bibliotheek dan lager en middelbaar opgeleide senioren. Ook frequente lezers zijn vaak lid. Van de senioren die lid zijn van de bibliotheek, is 86% er positief over. Onder niet-leden is dit 37%, zij hebben vaak een neutrale of geen mening. Vrouwen, senioren die wonen in het oosten van Nederland, frequente lezers en hoger en middelbaar opgeleide senioren zijn het meest positief in hun oordeel over de bibliotheek.

2.4 Senioren die positief zijn over de bibliotheek, vinden het fijn om onder de mensen te zijn en houden van boeken. Senioren die een neutrale of negatieve mening hebben, vinden de bibliotheek vaak te ver weg of hebben er geen behoefte (meer) aan.

Wilt u uw antwoord op uw mening over de bibliotheek toelichten?

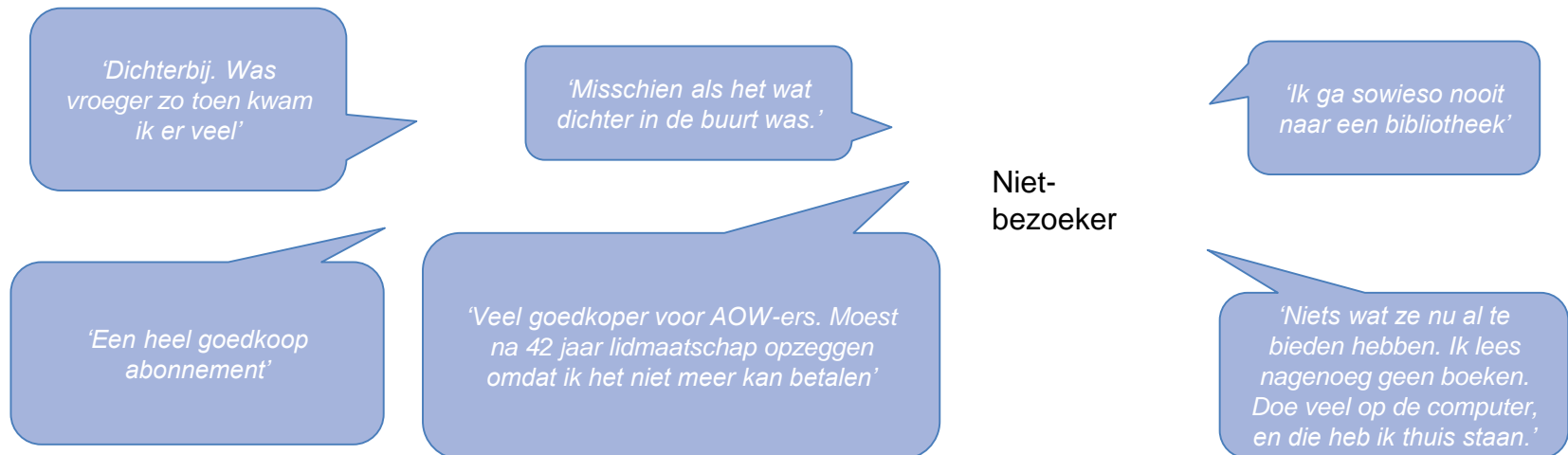

3. Behoeftes senioren

3.1 Huidige bezoekers hebben weinig wensen, al noemen sommigen horeca en een lagere prijs. Niet-bezoekers noemen vooral de afstand en de prijs als verbeterpunt. En sommigen geven aan sowieso niet naar de bibliotheek te willen gaan.

Wat zou de bibliotheek moeten bieden zodat u (vaker) naar de bibliotheek zou gaan?

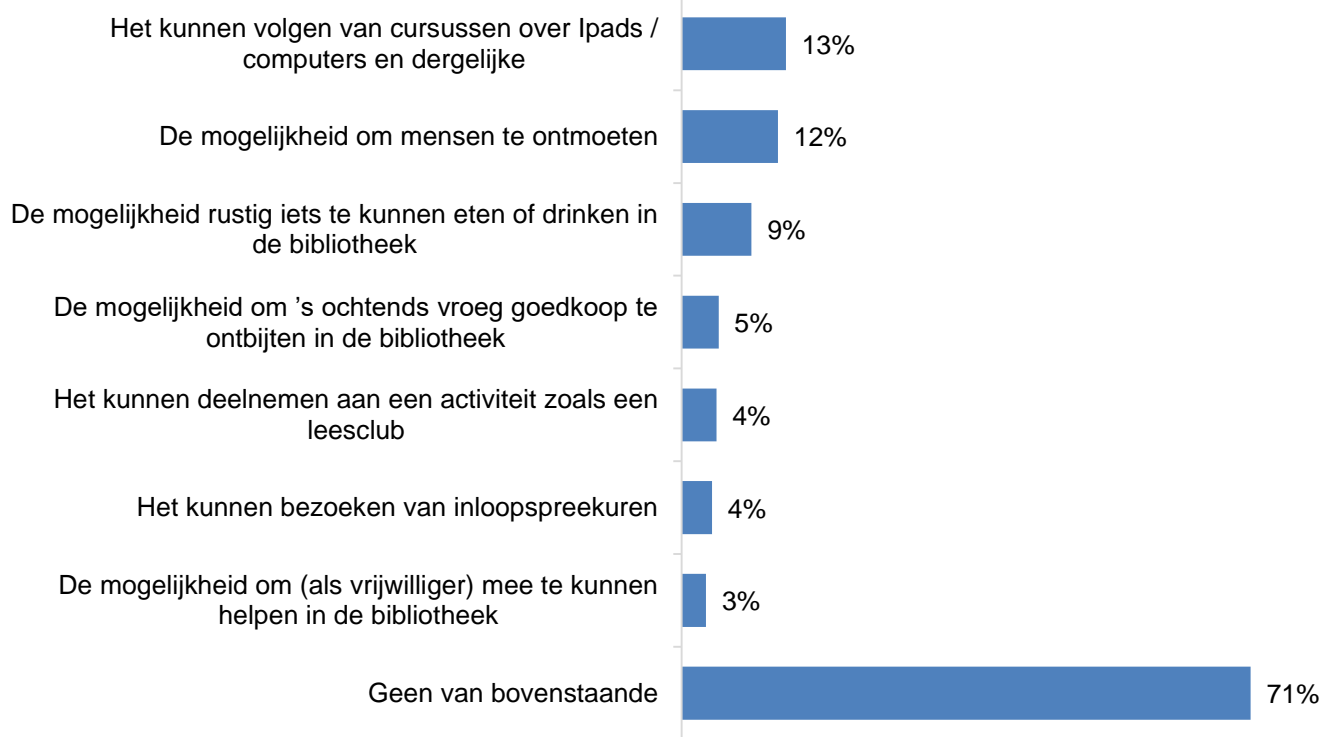
3.2 Zeven van de tien senioren geven aan geen behoefte te hebben om (vaker) naar de bibliotheek te gaan. Iets meer dan 1 op de tien zou dit wel doen als ze een cursus op het gebied van iPads/computers kunnen volgen en/of als ze mensen kunnen ontmoeten.

De meeste diensten spreken leden meer aan dan niet-leden. Voor niet-leden en voor niet-bezoekers is het kunnen ontmoeten van andere mensen het belangrijkste pluspunt, genoemd door ongeveer één op de tien. Inloopspreekuren spreken 75+-ers meer aan dan senioren van 65 tot 74 jaar. Hoger opgeleide senioren hebben meer interesse dan lager opgeleide senioren in het kunnen volgen van cursussen over iPads/computers en in het kunnen deelnemen aan een activiteit.

Welke van de volgende diensten / activiteiten zouden ervoor zorgen dat u (nog) vaker naar de bibliotheek zou gaan?

Meer antwoorden mogelijk

Basis: allen (n=655)

4. Bekendheid diensten

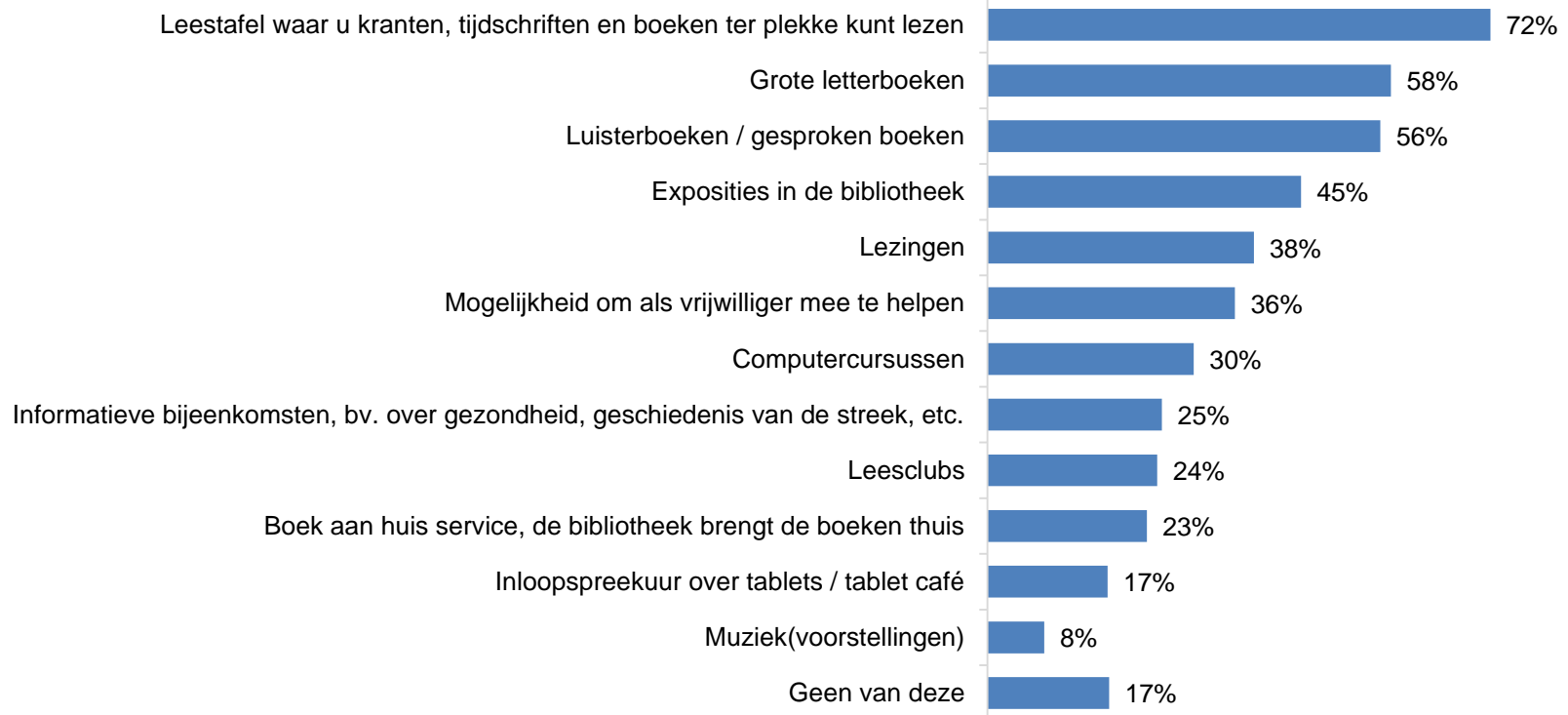
4.1 Leestafel onder senioren meest bekend, gevolgd door aanbod grote letterboeken en luisterboeken. Tablet café en boek aan huis service nog weinig bekend onder senioren.

Ook onder niet-bezoekers van de bibliotheek is de leestafel het bekendst (onder tweederde). Zelfs onder bibliotheekleden van 65 jaar en ouder is de boek aan huis service slechts bekend bij minder dan een derde. Dat de bibliotheek grote letterboeken, luisterboeken en een leestafel heeft, is meer bekend onder vrouwen dan onder mannen. Het aanbod luisterboeken, de leestafel, exposities en de mogelijkheid mee te helpen als vrijwilliger zijn bekender onder 65-74 jarigen dan onder 75 plussers. Hoger opgeleiden zijn bekender met het aanbod van de bibliotheek dan lager opgeleiden.

Welke van de onderstaande diensten denkt u dat de bibliotheek allemaal aanbiedt?

Meer antwoorden mogelijk

Basis: allen (n=655)

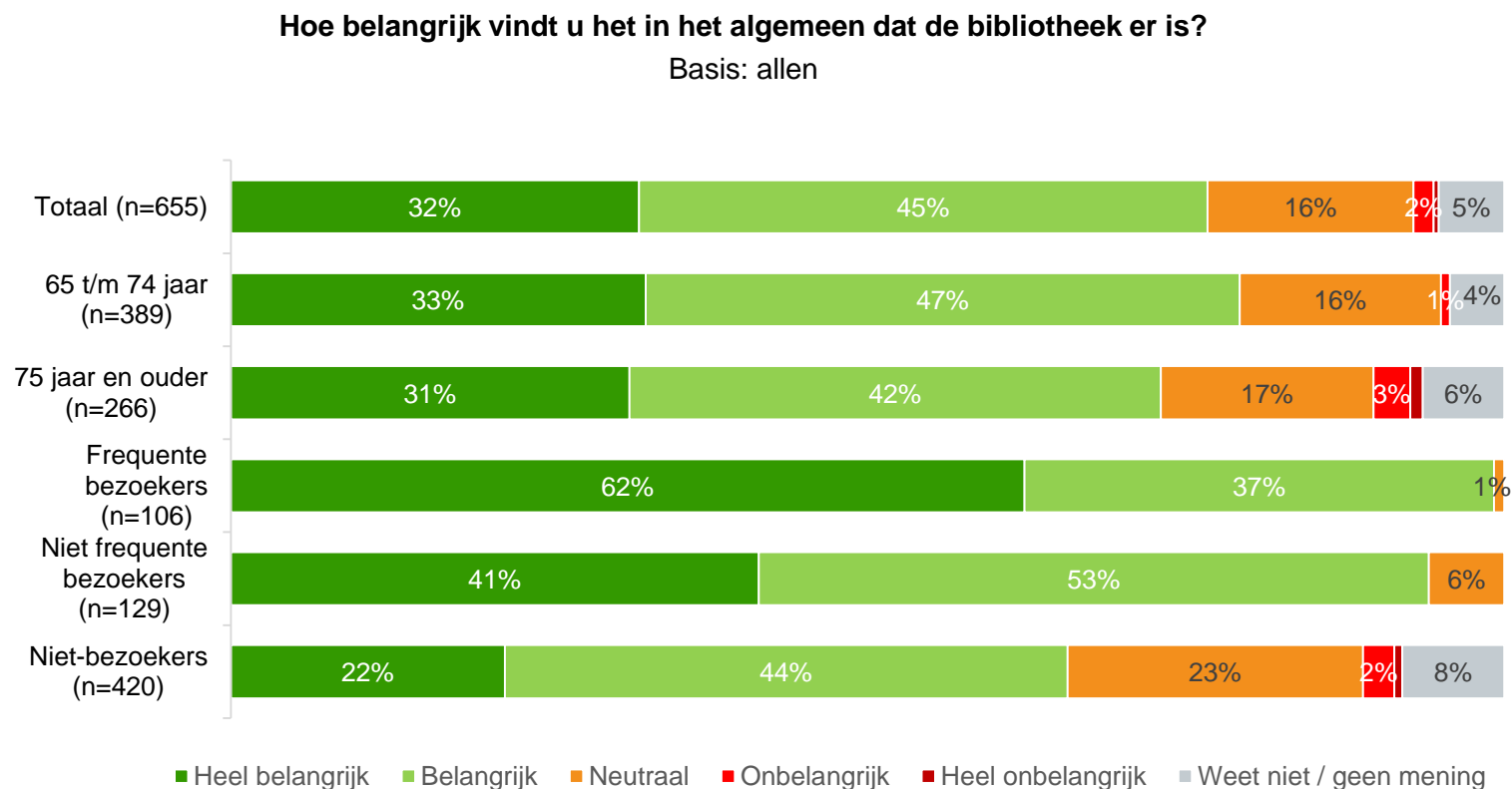

5. Belang van bibliotheek

5.1 Driekwart van de senioren vindt het belangrijk dat de bibliotheek er is. Onder niet-bezoekers is dit nog altijd twee derde.

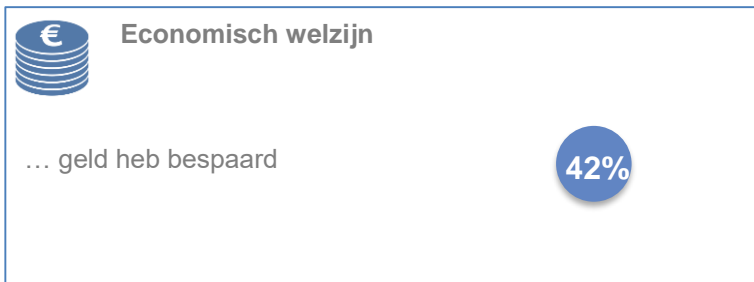
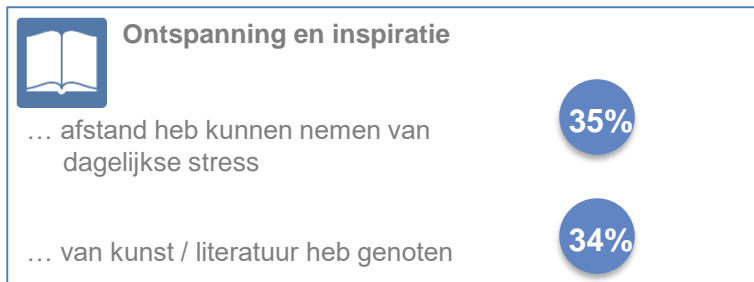
Hoger opgeleide senioren en frequente lezers hechten meer belang aan de bibliotheek dan lager en middelbaar opgeleide senioren en minder frequente lezers.

5.2 Persoonlijke waarde voor senioren vooral in kennis opdoen, geld besparen en onder de mensen zijn.

Het gevoel door de bibliotheek meer onder de mensen te zijn geweest, speelt sterker bij 65-74 jarigen dan bij 75+-ers. En wordt vaker genoemd in het zuiden en oosten dan in het noorden en westen van het land. Mannen hebben vaker het gevoel dat zij zich dankzij de bibliotheek beter kunnen redden, dan vrouwen. Vooral in de sterk stedelijke gebieden hebben senioren het gevoel dat ze dankzij de bibliotheek geld hebben bespaard. Vooral lager en middelbaar opgeleiden geven aan dat de bibliotheek hen heeft geholpen om informatie of advies te krijgen bij praktische problemen of vraagstukken.

In de afgelopen 12 maanden heeft de bibliotheek ervoor gezorgd dat ik... - % (helemaal) mee eens

 Basis: indien lid of bezoeker (n=246)

6. Communicatie

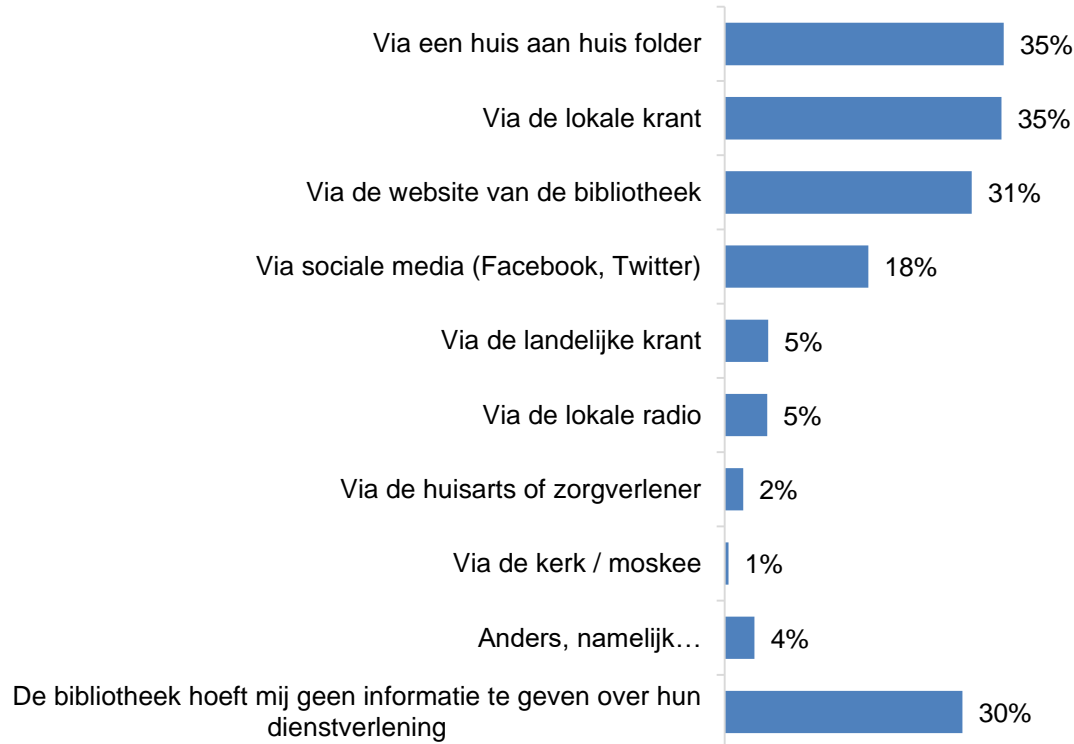
6.1 Drie van de tien senioren hebben geen behoefte aan informatie over de bibliotheek. Als dat wel het geval is, dan zijn senioren het best bereikbaar via een huis aan huis folder, de lokale krant of de website van de bibliotheek.

Ook sociale media worden nog relatief vaak genoemd onder senioren; namelijk door 18% (zowel 65-74 als 75+). Van de niet-bezoekers heeft 41% geen behoefte aan informatie. Zij zijn het best te bereiken via een huis aan huis folder of de lokale krant.

**Stel dat de bibliotheek u (meer) informatie zou willen geven over hun dienstverlening.
Hoe zouden ze u dan het beste kunnen bereiken?**

Maximaal 3 antwoorden mogelijk

Basis: allen (n=655)

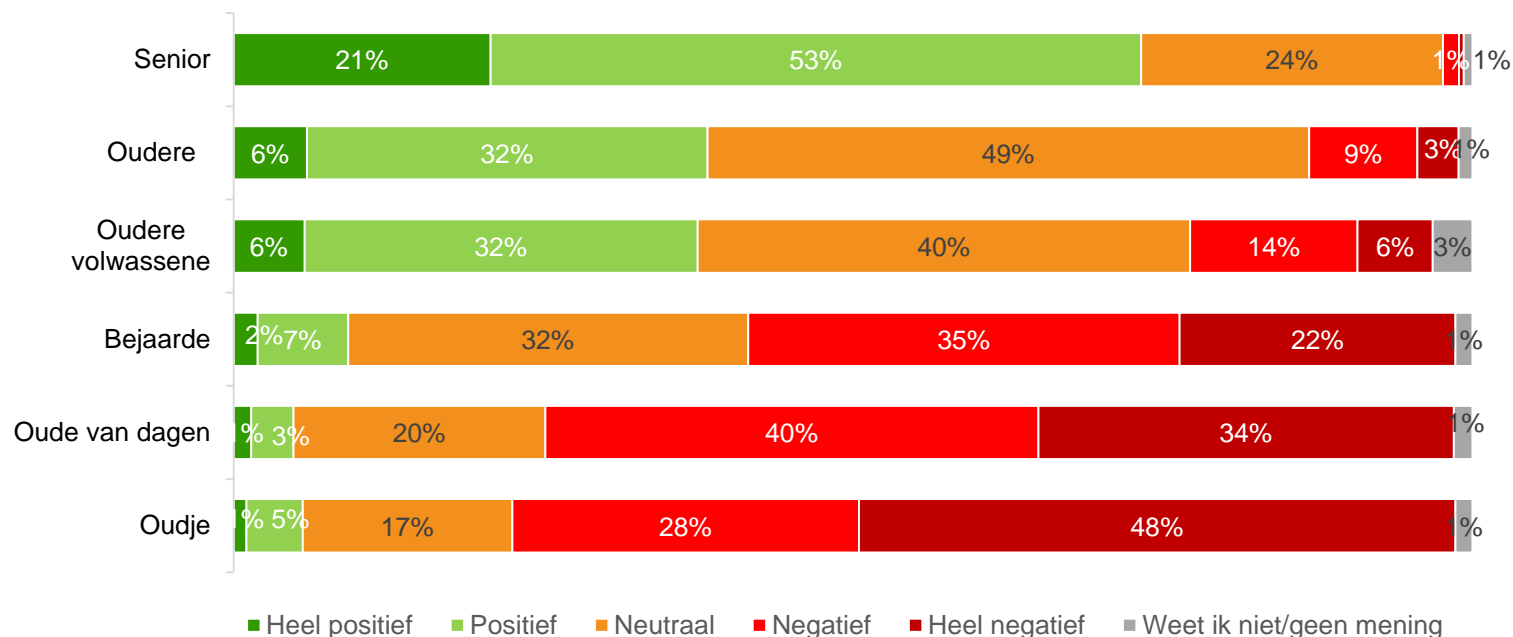

6.2 De meest aansprekende benaming voor oudere mensen is ‘Senior’, gevolgd door ‘Oudere’ en ‘Oudere volwassene’. De termen ‘Oudje’ en ‘Oude van dagen’ spreken het minst aan.

De benaming ‘Oudere volwassene’ spreekt 65-74 jarigen meer aan dan 75+-ers. Uit de open vraag waarbij mensen hun antwoord kunnen toelichten, blijkt dat senioren zich vaak nog niet oud voelen (‘liever geen aparte benaming’) en dat ze de toon waarop ze aangesproken worden, belangrijker vinden dan het woord dat mensen gebruiken.

Hoe vindt u de volgende benamingen voor oudere mensen klinken?

Basis: allen (n=646 - n=651)

7. Ouder worden in het algemeen

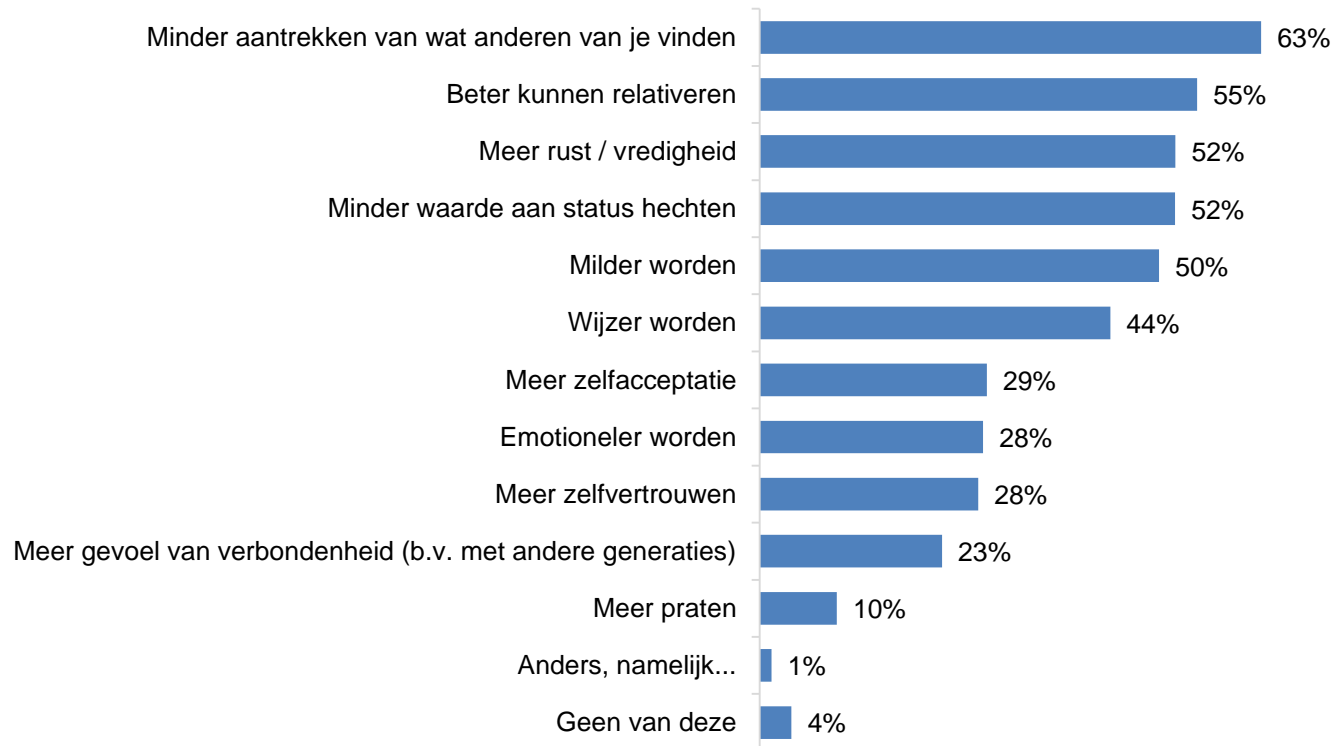
7.1 Ouder worden betekent vooral zich minder aantrekken van wat anderen vinden. Daarnaast beter kunnen relativeren, meer rust hebben, minder waarde hechten aan status en milder worden.

Mannen zeggen vaker dan vrouwen dat ze nu minder waarde hechten aan status. Hoger opgeleide senioren geven vaker dan lager opgeleide senioren aan dat ze nu wijzer zijn dan voorheen, beter kunnen relativeren en meer zelfacceptatie voelen. Lager opgeleiden geven vaker aan emotioneler te zijn dan vroeger.

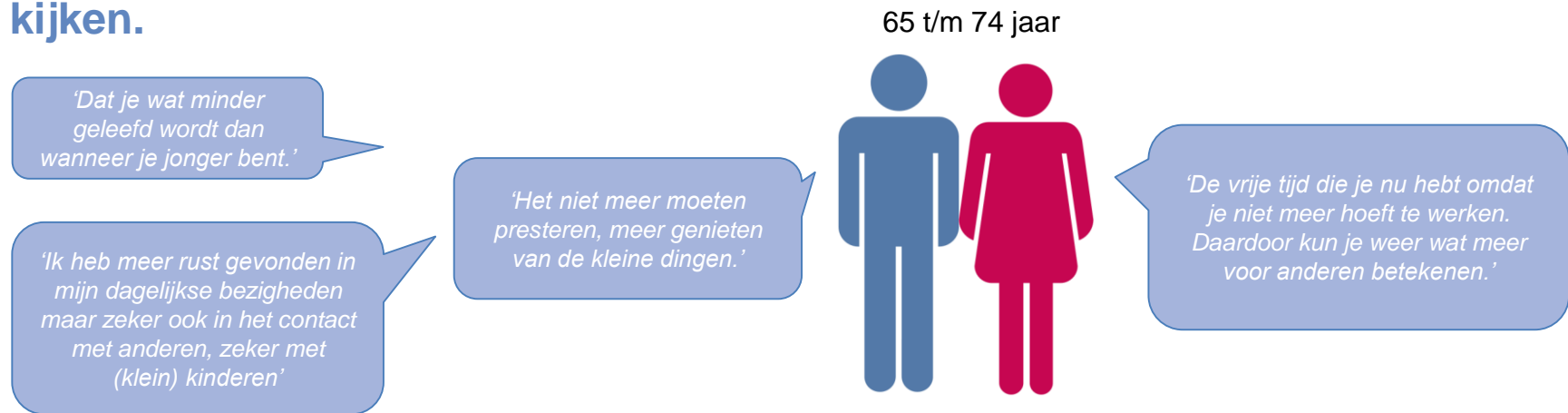
Er zijn bepaalde eigenschappen of kenmerken die aan ouder worden toegedicht worden. Welke van deze gelden voor u?

Meer antwoorden mogelijk

Basis: allen (n=655)

7.2 Fijnste aan het ouder worden volgens mensen van 65-74 jaar is het niet meer 'moeten' en het hebben van meer vrije tijd. Dat ervaren 75+ers ook, maar bij hen komen er ook vaak lichamelijke klachten bij kijken.

Wat vindt u leuk aan ouder worden / zijn?

ProBiblio

voor bibliotheken

Bijlagen

Onderzoeksverantwoording

Profiel alle deelnemers (n=655)

Geslacht

Man	46%
Vrouw	54%

Opleidingsniveau

Laag	49%
Midden	32%
Hoog	19%

Leeftijd

65 t/m 69 jaar	35%
70 t/m 74 jaar	24%
75 jaar en ouder	41%

Lidmaatschap bibliotheek

Ja	33%
Nee	67%

Onderzoeksverantwoording

Steekproefomvang en betrouwbaarheid

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een steekproef. Als de uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt om over de populatie uitspraken te doen, dan moeten betrouwbaarheidsmarges in acht worden genomen. Bij een steekproefomvang van n=655 bedraagt de maximale marge bij 95% betrouwbaarheid 3,8%.

Steekproef en steekproefkader

Als steekproefkader hebben we gebruik gemaakt van het online panel van Panelclix. Ruigrok NetPanel werkt met leveranciers die voldoen aan de kwaliteitseisen conform het Research Keurmerk, gebaseerd op ISO-norm 20252. Hieruit is een quota steekproef getrokken.

Representativiteit

De bruto steekproef is representatief naar geslacht en leeftijd. De representativiteit is bereikt door quoterings tijdens de dataverzameling. Als referentiebestand voor de bruto steekproef naar geslacht en leeftijd regio hebben we gebruik gemaakt van de Gouden Standaard 2016, ontwikkeld door de MOA en het CBS.

Onderzoeksverantwoording

In onderstaande tabel zijn de wegingsvariabelen terug te vinden met een overzicht van de verdeling voor en na weging. Links in de tabel is de ongewogen verdeling opgenomen, zoals behaald in de datacollectie voor de netto sample. Rechts is de gewogen verdeling opgenomen.

Weging representatief (n=655)						
	Ongewogen verdeling			Gewogen verdeling		
Geslacht en leeftijd	Opleiding					
Man	Laag	Midden	Hoog	Laag	Midden	Hoog
65 t/m 69 jaar	5,8%	6,6%	5,0%	5,7%	6,6%	5,1%
70 t/m 74 jaar	4,3%	4,7%	3,2%	4,2%	4,4%	3,2%
75 jaar en ouder	7,5%	6,9%	3,4%	7,3%	6,2%	3,7%
Vrouw	Laag	Midden	Hoog	Laag	Midden	Hoog
65 t/m 69 jaar	8,6%	5,5%	3,5%	8,7%	5,4%	3,6%
70 t/m 74 jaar	7,2%	3,2%	1,5%	7,5%	3,3%	1,8%
75 jaar en ouder	15,1%	6,3%	1,8%	15,6%	6,0%	1,9%

Onderzoeksverantwoording

In onderstaande tabel zijn de wegingsvariabelen terug te vinden met een overzicht van de verdeling voor en na weging. Links in de tabel is de ongewogen verdeling opgenomen, zoals behaald in de datacollectie voor de netto sample. Rechts is de gewogen verdeling opgenomen.

Weging representatief (n=655)						
	Ongewogen verdeling			Gewogen verdeling		
Lid versus niet-lid	Opleiding					
	Laag	Midden	Hoog	Laag	Midden	Hoog
Lid	7,8%	7,8%	6,3%	13,2%	10,5%	8,8%
Niet-lid	40,6%	25,3%	12,2%	35,7%	21,3%	10,4%